

דף כד.

עין משפט א.

או"ח סימן מ פעיף ג

עיינ לעיל בסעיף הקודם

עין משפט ב.

או"ח סימן רמ פעיף ו

ו. הוא למטה והיא למעלה זה דרך עזות, שמשו שניהם כאחד זו דרך עיקש. ואסור לשמש מטתו בפני כל אדם אם הוא ער ואפי' ע"י הפסק מחיצה עשרה, ובפני תינוק שאינו יודע לדבר מותר.

ז. בית שיש בו ס"ת או חומשים בגלילה אסור לשמש בו עד שתהיה מחיצה ^ב בפניהם ואם יש לו תפילין או ספרים אפילו של גמרא אסור עד שיתנם בכלי תוך כלי, וכלי השני לא יהיה מיוחד להם דאם מיוחד אפי' מאה נחשב כאחד. פירש טלית על ארגז ^ג נחשב ככלי בתוך כלי שהארגז כלי אחד והטלית כלי שני.

עין משפט ג.ד.

או"ח סימן עג פעיף ב

ב. היה ישן עם אשתו קורא בחזרת פניו לצד אחר ^ד, ואפי' בלא הפסק טלית משום דנחשבת כגופו.

ויש מי שאוסר ונכון לחוש לדבריו ^ה.

ב. של גובה עשרה טפחים על רוחב ד' אמות, ובעינן מחיצה שא"א לראות מנקבים שבתוכה.

ג. ואם הארגז גדול שיש בו מ' סאה שהוא אמה על אמה ברום ג' אמות הרי זה רשות לעצמו וא"צ כיסוי נוסף עליו. ויש חולקים ואוסרים.

ויש להקל בספרים שכרוכים ומונחים בארגז, כיון שיש אומרים שאפשר להחשיב הכריכה לכיסוי אחד, בכה"ג דיש עוד מחלוקת יש להקל. כה"ח אות נ"א.

ד. ואפי' נוגעים זה בזה, ובלבד שצריך הפסק בין עיניו ולבו לערוה.

ה. היינו בלא הפסקת טלית.

אור"ח סימן עג סעיף א

א. שנים שהיו ישנים בטלית אחת ובשר שניהם נוגעים^י זה בזה לא יקראו ק"ש, אלא א"כ היתה טלית מפסקת בנייהם ממתניהם ולמטה.

אור"ח סימן עד סעיף ד עין משפט ה.ו.

ה. י"א דהנשים יכולות לברך ולהתפלל כשהן לובשות חלוק אע"פ שאין הפסק מהלב^ז.

הגה: ואם הן ערומות צריך שיהיו יושבות על הקרקע או על דבר אחר שאין לבן רואה ערוה.

אור"ח סימן רו סעיף ג

ג. בכל הברכות צריך שלא להפסיק בין הברכה לאכילה^ח.

הגה: היינו ביותר מכדי דיבור.

ג. ד. צריך להשמיע לאזניו הברכה^ט ואם לא השמיע לאזניו יצא, ובלבד

ו. משמע דאם לא נוגעים מותר אפי' בלא הפסק טלית, ומ"מ צריך הפסק בין לבו לערוה, ופשוט. אבל אם הם פנים כנגד פנים אפי' באין נוגעין זב"ז אסור בלא הפסק טלית - פמ"ג.

ז. דאין לבן רואות את הערוה, ולפ"ז גם אם עומדות במים צלולים במקוה יכולות לברך, אבל ביו"ד בסי' ר' פסק מר"ן כדעת הראב"ד שאם המים צלולים עוכרתן ברגליה ומברכת משמע דיש חשש ללבן רואה הערוה וע"כ יש להחמיר אם לא שלבה מחוץ למים, כה"ח אות י"ז.

ח. ובדיעבד אם הפסיק יותר מכדי שאילת שלום לרב בשתיקה א"צ לברך שוב, כה"ח אות ט"ז.

אבל אם הפסיק בדיבור אפי' מילה אחת חוזר ומברך. וְגַם אִם שָׁמַע חֲבִירוֹ מְבָרֵךְ לֹא יַעֲנֶה אִמֵּן בֵּין בְּרַכָּה לְטַעֲמָהּ, וְאִם שָׁגַג וְעָנָה כִּיּוֹן שִׁישׁ אֹמְרִים דַּאֲיֵנו חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ לֹא יִבְרַךְ מִשׁוּם סִבּוּל, כַּה"ח אות י"ט. אבל אם שח לצורך אותה מצוה או לצורך האכילה א"צ לחזור ולברך. האוכל פרי יברך עליו כשהוא שלם ואח"כ חותך אותו ולא הוי הפסק דזה צורך אכילה וכמו בברכת המוציא בלחם משנה או בכיכר שלם שיש ענין לברך על שלם יברך ואח"כ יבצע ולא הוי הפסק בזה.

לא יברך אדם על מאכל או משקה כשהוא קר או חם ביותר דיש לחוש להפסקה.

ט. ואין חילוק בין ק"ש או ברהמ"ז ושאר הברכות.

שיוציא בשפתיו ^ז.

ג. ה. הברכות נאמרות בכל לשון, ולא יברך ערום עד שיכסה ערותו, ואפי' אם אינו ערום אם לכו רואה את הערוה, או ראשו מגולה אסור לו לברך.

יו"ד סימן שכח סעיף א

א. א. בשעה שמפריש חלה יברך אקב"ו להפריש תרומה ^כ.

הגה: או להפריש חלה.

א. ב. אסור לאיש להפריש עיסתו ערום דא"א לו לברך ^ל, אבל האשה מותרת כשיושבת בקרקע.

הגה: במקום שמפרישין ב' חלות ^מ, יברך רק על הראשונה.

או"ח סימן עג סעיף ג

עין משפט ז.

ג. ג. אם היה ישן עם בניו הקטנים מותר לקרוא בחזרת פניו אפי' בלא הפסקת טלית ^נ, ואם הם גדולים צריך הפסקת טלית.

- ז. אבל בחשב בלבו לא יצא ודלא כרמב"ם דמחלקים בין ק"ש לשאר הברכות, ב"ח.
- ח. גם צריך לברך במתון ובכוונה ובישוב הדעת כי כל מה שיכוון יותר הוא מסיר בזה כח הקלי' הנאחזים במאכל ומזכך החומר, כה"ח אות כ"ה.
- ט. רמב"ם פ"ה מביכורים, דחלה שם העוגה וע"כ יש לומר תרומה, כ"כ הראב"ד, באר הגולה, אבל הרמב"ם והטור והסמ"ק כתב להפריש חלה.
- י. וכתב הרש"ל דנוהגים לומר שניהם תרומה חלה, וא"צ לומר מן העיסה כמו בכיסוי הדם בעפר. ט"ז ס"ק א'.
- יא. וכתב בגליון המהרש"א דא"צ לברך בעמידה כמו בברכת המצות, שזה בא להכשיר מאכלו ואינה מצוה.
- יב. ממשנה ג' פ"ב דחלה.
- יג. כמו בסי' שכ"ב, דבראשונה כבר יצא.
- יד. והוא כשאין נוגעין בערוה זב"ז, ב"י.

עין משפט זז.

או"ח סימן עג סעיף ד

ה. ד. קטן עד בן י"ב שנים ^ב והקטנה עד בת י"א שנים אפי' הביאו ב' שערות הרי הם כקטנים. ובשנת הי"ג לקטן ושנת הי"ב לקטנה אם הביאו ב' שערות אסור בלא הפסק טלית, ואם לא הביאו ב' שערות מותר. ומשנת י"ג שנים ויום ואחד לקטן, ולקטנה משנת י"ב ויום אחד אפי' לא הביאו ב' שערות אסור בלא הפסק טלית.

עין משפט ט.

אה"ע סימן כא סעיף א

א. צריך שהאדם יתרחק מאוד מאוד מהנשים ^ע לפי שנפשו מחמדתן.

עין משפט י.

או"ח סימן עה סעיף א

א. טפח מגולה באשה במקום שדרכה לכסותו אפי' היא אשתו אסור לקרות ק"ש כנגדו דהוי ערוה ^ב.

הגה: וי"א דבאשה אחרת אפי' פחות מטפח הוי ערוה ^א.

הגה: ונראה מדברי הרא"ש דטפח באשה ערוה לא רק לאנשים שבאים לידי הרהור, אלא גם לנשים אחרות, אבל לעצמה יכולה לקרות גם כשהיא ערומה.

ס. היינו שלא הגיע עדיין לי"ב שנים מלאים דאם הגיע לי"ב מלאים ויום אחד, א"כ הוא תוך הי"ג.

ע. אע"פ שאמרו מיעוטן בעריות, מ"מ אם רגיל בחטא זה קשה לפרוש יותר משאר עבירות, כ"כ הב"ש.

פ. ^ו ברכות כ"ד. ה"ה אם לבשה בגד דק ונראה בשרה דרכו הוי ערוה כדין עששית, ומ"מ אם עוצם עיניו מותר, כה"ח אות א'.

ובמקום שדרכן ללכת ברגלים מכוסות אסור לקרוא כנגדם כשהם מגולות, שם אות ב'. ואין חילוק בזה בין פנויה לאשת איש דטפח בבשרה במקומות המכוסים ערוה כה"ח אות ה'.

ואין חילוק אם מסתכל במקום הגלוי או לאו אסור וכן עיקר, כה"ח אות ז'. ואסור לקרות כמלא עיניו, מח"א.

ואם מסתכל בה אפי' באצבע הקטנה להנות ממנה אסור וגדול עונשו, שם אות ט'.

צ. אבל לדעת מר"ן השו"ע אין חילוק וגם באשה אחרת האיסור בטפח, וכ"כ הב"ח, מ"מ יש להחמיר היכא דאפשר, כה"ח אות י'.

עין משפט כ.ל.

או"ח סימן עה סעיף ב ג

ב. שער של אשה שדרכה לכסותו אסור ק לקרות כנגדו.

הגה: ואפי' אשתו ר.

ב. בתולות שדרכן ללכת בגילוי ראש ש מותר לקרות כנגדן.

הגה: ה"ה שערות של נשים נשואות שרגילין לצאת מחוץ לכיסוי.

וכ"ש שער של פאה נכרית אפי' דרכה לכסותו אין זה ערוה.

ג. יש ליזהר משמיעת קול זמר אשה ת בשעת קריאת שמע.

הגה: ואפי' באשתו, אבל קול הרגיל בו, אינו ערוה א.

אה"ע סימן כא סעיף א

עיי' לעיל עין משפט ט

עין משפט ל.

אה"ע סימן כא סעיף א

עיי' לעיל עין משפט ט

עין משפט מ נ.

או"ח סימן מ סעיף א

א. אסור לתלות התפילין ב בין בבתים בין ברצועות, אבל מותר לתלותן

ק. חזר בו מר"ן ממש"כ בב"י שיש רק ליזהר, דהרא"ש מפני והטור אסרו בשער, אבל הרי"ף והרמב"ם השמיטוהו, אבל לענין שמיעת קול גם הרא"ש כתב דיש רק ליזהר, וכמ"ש בשו"ע בסעיף ג'.

ר. וכן עיקר, כה"ח אות ט"ו.

ש. וה"ה נשים בערי אירופה שדרכן לילך תמיד פרועי ראש מותר לקרות כנגדן כיון שכל הנשים דרכן בכך, בן איש חי פ' בא אות י"ב.

ועיי' בכה"ח אות י"ח דברים נפלאים מהזוהר בענין כיסוי השער באשה.

ת. אפי' בפנויה, כה"ח אות כ"א, ודעת הד"מ שיש בזה ג"כ איסור ולא רק שיש ליזהר אך מזה שהרמ"א לא הגיה על דברי השו"ע משמע שחזר בו והודה לדעת מר"ן דרק יש ליזהר לכתחלה, כה"ח אות כ"ה.

א. שער וקול איסורם רק מדרבנן, ולפ"ז אף להסוברים דעצימת עיניים לא מהני בערוה מ"מ בשער מהני, וכל דבר שהוא מדרבנן אם עבר וקרא יצא. כה"ח אות כ"ז.

ובדיבור מותר אפילו כשאינו רגיל, ומשמע דמה שהתיר ברגיל היינו אפילו בזמר.

ב. ברכות כ"ד, ואם אוחו התפילין בידו והרצועות תלויות באקראי לית לן בה ומותר אבל ההיפך שמחזיק הרצועות בידו והבתים תלויות אפי' באקראי אסור, אבל בשעה שמניחם

בכיסן ג.

בית שיש בו תפילין אסור לשמש בו מיטתו עד שיוציאם או שיניחם בכלי תוך כלי.

עין משפט ס. אר"ח סימן צו סעיף א

א. לא יגהק ולא יפהק בעת התפלה ד ואם צריך לפהק ה מתוך אונס יניח ידו על פיו שלא תראה פתיחתו.

הגה: ויזהר שלא יניח ידו על הסנטר ו דהוי דרך גסות רוח.

דף כד:

עין משפט א. אר"ח סימן צו סעיף ג

ג. אם כינה עוקצת אותו ז ימשמש בכגד ויסיר אותה כדי שלא תתבטל כוונתו, אבל לא יסירנה בידו.

בראשו אין בכך איסור כי זהו צורך הנחתן, ט"ז ס"ק א', וגם המ"א מודה בזה לט"ז. מ"מ גם בשעת ההנחה יש להחמיר לאחוזו הבית בידו ולא תלוי, והט"ז מיירי בא"א לו, ועיין בכה"ח אות א'.

ג. וס"ת אסור לתלות גם בכיסו, מ"א ס"ק א' מרשב"א, ואפי' אם עומד בארון ותולה הארון אסור, אבל ספרי תלמוד דינם כתפילין, כה"ח אות ב'.

אם נפלו תפילין מידו בלא כיס מתענה אם לא שהוא תש כח שאז נותן צדקה, אבל בס"ת גם בכיסו חייב להתענות, כה"ח אות ה'. וצריך ליזהר לכתחלה גם ברצועות התפילין שלא יפלו על הארץ, שם.

מ"מ אם נפלו בפחות מגובה ג' טפחים א"צ להתענות דכפחות מג' כלבוד דמי, מ"מ יש ליתן פרוטה לצדקה, כה"ח אות ז'.

גם הרואה ס"ת שנפל אין חיוב עליו להתענות מן הדין רק נהגו כן, כה"ח אות ח'.

ד. ברכות כ"ד ע"ב, ואם עשאו לרצונו הרי זה מגסי הרוח.

ה. ה"ה דיש להחמיר בגיהוק. כה"ח אות ב'. ואפי' אין אנשים איתו שרואים ג"כ מניח ידו מפני כבוד השם, שם אות ג'.

ו. ואם עושה כן להרים קולו כשהוא חזן אין בזה איסור, שם אות ד'.

ז. משמע דאם אינה עוקצת אלא מהלכת אסור להוציאה אפי' ע"י בגד בעת תפילתו אם לא שחושש שתיכנס תחת בגדו ותעקוץ אותו או שטורדתו שמותר להוציאה ע"י בגד, כה"ח אות י"ח.

הגה: **ושלא בשעת התפלה מותר להסירה בידו ולזורקה בבהכנ"ס ח.**

עין משפט ב. **או"ח סימן צו סעיף ד**

ה. **ד. אם נשמטה טליתו ממקומה ט יכול למשמש בה ולהחזירה, אבל אם נפלה כולה אינו יכול לחזור ולהתעטף בה בשעת העמידה דהוי הפסק י.**

עין משפט ג. **או"ח סימן צו סעיף א**
עיין לעיל דף כד. עין משפט ס

עין משפט ה. **או"ח סימן קג סעיף ג**

ג. **ג. המתעטש בתפלתו מלמעלה סימן יפה לו, אבל המפיח סימן רע לו כ.**

עין משפט ו. **או"ח סימן צו סעיף ב**

ב. **ב. אם הוצרך לרוק מבליעו במטפחת בענין שלא יהיה נראה, ואם אינו יכול להבליעו זורקו לאחוריו ל.**

הגה: **ואם א"א זורקו לשמאלו מ אבל לא לימינו.**

ה. ואם אינו שבת ויו"ט יזרקנה בחוץ ויטול ידיו.

ט. אפי' נשמטה רובה.

י. ואם נתעטף בה אינו חוזר מתחלת הברכה אלא למקום שפסק, כה"ח אות כ"ד.

כ. ופי' רש"י שם היינו במפיח בקול, והמ"א בס"ק ו' כתב דאין חילוק דנראה כאילו נדחה מפני השכינה.

כא. אבל בעיטוש מלמעלה הטעם שזה סימן טוב לו כשם שעושים לו נחת רוח מלמטה כך עושים לו נחת רוח מלמעלה. כה"ח אות ט"ז.

לב. ואפי' בתחנונים שלאחר התפלה אסור לירוק לפניו דכל זמן שלא פסע הו"ל כעומד לפני המלך. שם אות ה'.

ולדעת מר"ן השו"ע דוקא לאחוריו מותר ולא לצדדיו, ועיין בכה"ח אות י'.

מ. י"א היינו ימינו שהוא שמאל השכינה כביכול, ועיין בכה"ח אות י"ד.

עין משפט ז' ט. אר"ח סימן קא פעיף ב

ג. ב. לא יתפלל בלבו ^ב אלא מחתך הדברים בשפתיו ומשמיע לאזניו בלחש ^ס ולא ישמיע קולו, ואם אינו יכול לכוין בלחש ^ע מותר להגביה קולו, והוא בינו לבין עצמו, אבל בצבור אסור שזה מטריד הצבור.

הגה: ואם משמיע קולו בביתו כדי שילמדו ממנו בני ביתו מותר.

עין משפט י. אר"ח סימן קג פעיף א

א. א. היה עומד בתפלה ויצא ממנו נפיחה ממתין עד שיכלה הריח וחוזר לתפלתו ^פ.

עין משפט כ. אר"ח סימן קג פעיף ב

ב. ב. היה מצטער הרבה מלמטה ואינו יכול לעמוד ^ז שלא להוציא הנפיחה, הולך אחריו ארבע אמות ^ק ומוציא שם הרוח וממתין עד

ג. ג. ברכות ל"א, ואם התפלל בלבו לבד מדברי המ"א בס"ק ב' נראה דלא יצא, וסיים דצ"ע, ומדברי הזוהר אם לא מוציא בשפתיו לא חשיבה תפלה, ורק בחולה שא"א להתפלל כתבו הפוסקים דיהרהר בלבו. כה"ח אות ו'.

ד. ד. ברכות כ"ד ע"ב, ומדברי הזוהר אם אדם מגביה קולו גורם לאחיזת החיצונים, כה"ח אות ז'.

ה. ה. והדעת נותנת כשמשמיע לאזניו יוכל לכוין יותר וכ"כ הרמב"ם, אך מהזוהר משמע דגם לא ישמיע לאוזניו ולא לאחרים וכ"כ במהרח"ו שאין להשמיע לאזניו וכ"כ הפר"ח דלכתחלה לא ישמיע לאזניו וע"כ לדינא ע"פ האר"י ז"ל אין להשמיע לאזניו, ועיין במש"כ בכה"ח אות ח' ובאות ט' דכך העלה, ומ"מ השמעת קול הברה בלי השמעת התיבה עצמה יכול לעשות אם א"א בענין אחר.

ו. ו. ואפי' על צרה פרטית כשאדם מתפלל אל ישמיע אפי' לאזניו, ובזוהר משמע שבזה מרים קולו, ונראה שהכל לפי מה שהוא אדם כיצד יוכל לכוין יותר ככה יעשה. שם באות י'.

ז. ז. כתב הט"ז בס"ק א' דאף אם יוכל לכוין בלחש אבל מ"מ אינו יכול לכוין כל כך כמו בקול הוי אינו יכול לכוין ויכול להתפלל בקול ביחיד, ומ"מ ראוי לזוהר גם בזה שאדם יעורר עצמו לכוין בלחש בלי השמעת קול. שם אות י"ג.

ח. ח. עד אחר ברכת האל הקדוש, כה"ח אות ט"ז.

ט. ט. ברכות כ"ד, והיינו שלא לדעתו.

י. י. וכל אדם יכול להעמיד עצמו צריך להמתין עד גמר התפלה, ואין בזה כל תשקצו, ואם כשיעצור ההפחה יעשה לו כאב לב ויהיה בסכנה מותר, כה"ח אות ה'.

שיכלה הריח ואומר רבון העולמים י יצרתנו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפניך חרפתינו וכלימתנו, חרפה וכלימה בחיינו, רמה ותולעה במותנו, וחוזר למקומו וחוזר למקום שפסק.

הגה: וכל זה במתפלל בכיתו ביחיד אבל בצבור א"צ להרחיק לאחריו ולא אומר רבון העולמים אלא ממתין עד שיגמר הריח ומשלים תפלתו.

עין משפט ל. או"ח סימן עד סעיף א

א. היה ישן ערום בטליתו צריך חציצה בין לבו לערוה ש, דאם לבו רואה הערוה אסור לקרוא.

הגה: ה"ה אם לבו רואה ערוות חברו ת אסור.

ר. כדי להתרחק ממקום שכינה.

ש. ואין זה הפסק דהרי מופסקת התפלה ע"י הפחתו, כ"כ רש"י בברכות כ"ד ע"ב. מ"א ס"ק ג'.

ת. כגון ששניהם עומדים במים ולב האחד אינו רואה ערות עצמו לפי שמכוסה בכגד אבל כיון שלבו רואה ערות חברו אסור, אפי' שעניו מחוץ למים ואינו רואה הערוה כיון שלבו רואה ערות חברו אסור, כה"ח אות ו'.

וה"ה ערות עכו"ם או ערות קטן אסור, ובלבד שהקטן יהיה ראוי לביאה בן ט' שנים, לפי דעת הרמ"א לקמן סי' ע"ה ס"ד, כה"ח אות ז'. ועיין בסי' ע"ה סעיף ד' ושם במנחת אשר אות י' ודעת השו"ע לאסור אף בקטן בן יומו.

ודין ראיית ערוה נחלק לחמשה חלקים, א'. עינו רואה ערותו, ב'. לבו רואה ערותו, ג'. גילוי ערוה אע"פ שאין לבו ועיניו רואה, ד'. עינו רואה ערות חברו, ה'. לבו רואה ערות חברו.

והנה בעיניו רואים ערותו או ערות חברו או של עכו"ם מן התורה אסור שנאמר "ולא יראה בך ערות דבר" והוא מברכות כ"ה ע"ב ושבת ק"נ ע"א, שכך נראה דרשה גמורה היא, אבל בהרהור מותר, ושומע כעונה אסור דהוי כדיבור.

ועשה ד"והיה מחנך קדוש" חוזר על צואה ולא על ערוה, משום כך די בערוה בהחזרת פנים כמו בסי' ע"ה סעיף ו', ובצואה יש מחלוקת בין הרשב"א והרא"ש אם "לא יראה בך" חוזר ג"כ על צואה או רק בערוה.

ובלבו רואה ערותו או ערות חברו הוא מדרבנן, וערותו מגולה אע"פ שלבו מכוסה ועיניו אין רואות כגון שמעצים עיניו יש מחלוקת בזה אם האיסור מן התורה או מדרבנן, וכל שאיסורו מן התורה ספיקו אסור ואם הוא מדרבנן ספיקו מותר, כה"ח אות ז'.

י"ד סימן רמו פעיף כו

עין משפט מ.

כ. **לג.** כל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני ^א, וכל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר.

הגה: כשמסיים מסכת, מצוה לעשות סעודה ולשמוח ונקראת סעודת מצוה ^ב.

הגה: אסור לעסוק בדברי תורה במקומות המטונפים, וע"כ אסור לת"ח לעמוד במקומות המטונפים, כדי שלא יהרהר בד"ת.

הגה: מותר ליכנס למרחץ ^ג אפי' מתוך הלכה שאינה פסוקה ולא חוששין שמא יהרהר, שבמרחץ האדם שומר עצמו מהרהור בתורה.

א"ח סימן פה פעיף ב

עין משפט נ.

כ. **ב.** אפי' להרהר בד"ת ^ד אסור בבית הכסא ובבית המרחץ, ובמקומות המטונפים והוא מקום שיש בו צואה ומי רגלים.

דברים של חול מותר לאומרם שם בלשון הקודש ^ה.

הכינויים כגון רחום ^ו חנון נאמן וכיוצא מותר לאומרם שם, אבל שמות שאינם נמחקים ^ז אסור להזכירם ^ח שם. ולהפריש מדבר אסור שם מותר ^ט אפי' בלשון הקודש.

א. ממשנה ט' פ"ד דאבות.

ב. גם אבל בתוך י"ב חודש אם הוא עשה סיום מסכתא מותר לו להשתתף בסעודת מצוה, ומהר"ם מינץ בתשובה כתב אפי' משתתף ולא סיים בעצמו והב"ח אוסר בזה. עיין בית לחם יהודה. ועיין עוד באו"ח סימן תקנ"א ס"י ברמ"א ונו"כ.

ג. וה"ה לבית הכסא וכמבואר בש"ך וכן הסכים הרדב"ז. ברכי יוסף.

ד. וע"כ יחשוב שם חשבונותיו כדי שלא יבא לידי הרהור בד"ת, כ"כ בספר חסידים סי' תקמ"ו או בבנינים נאים, כה"ח אות ד', ועיין בכה"ח אות ח' מירושלמי מש"כ.

ה. ומדת חסידות להחמיר, כה"ח אות י"א.

ו. ולדעת הראב"ד אסור שם "רחום" דלא מצאנו רחום אלא להקב"ה וראוי להחמיר, כה"ח אות י"ג.

ז. לאו דוקא שאינם נמחקים שהרי שלום נמחק ואסור להזכירו, מ"א ס"ק ג'. כה"ח אות י"ד.

ח. ואפי' בלשון לעז, כה"ח אות ט"ו.

ט. ולפ"ז אם נכנס לו הרהור רע מותר להרהר בד"ת דהוי אפרושי מאיסורא, כה"ח אות ט"ז.

הגה: במקום שמותר להרהר בד"ת מותר לפסוק דין ובלבד שלא יאמר טעמו.

עין משפט ס ע. או"ח סימן פה סעיף א

א. לא ילך אדם במבואות המטונפות ויניח ידו על פיו ויקרא ק"ש, ואפי' היה קורא והגיע למבואות המטונפים מפסיק^ב וכשיוצא משם^ב חוזר למקום שפסק.

הגה: וי"א שחוזר לראש וכן עיקר ל.

או"ח סימן פה סעיף א

א. קראה סירוגין דהיינו שהתחיל לקרותה והפסיק בין בשתיקה בין בדיבור, אפי' כדי לגמור את כולה וחזר וגמר אותה יצא^מ. אפי' היה ההפסק מחמת אונס.

הגה: וי"א דאם ההפסק היה מחמת אונס, והפסיק כדי לגמור את כולה חוזר לראש והכי נהוג^נ, ומשערין כדי לגמור את כולה לפי הקורא ולא לפי רוב בני אדם.

או"ח סימן עה סעיף א

א. היה קורא ק"ש והתחילו מי רגליו שותתין על ברכיו פוסק עד שיכלו וחוזר לקרות^ס, ואפי' נפלו על בגדיו ויש בהם טופח ע"מ להטפוח

י. ואם לא פסק עליו הכתוב אומר "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים בל יחיו בהם" ואם פסק עליו הכתוב אומר "ובדבר הזה תאריכו ימים", טור מגמ' ברכות כ"ד.

כ. היינו בריחוק ד' אמות.

ל. ולכתחלה ראוי ליזהר שלא לבא לידי הפסק הגם שקיי"ל כמר"ן דאם הפסיק אי"צ לחזור לראש. כה"ח אות ג'.

מ. ברכות כ"ד לדעת הרי"ף ורמב"ם, ולא דוקא חזר וגמרה בדיעבד אלא אפי' לכתחלה חוזר וגמרה, פר"ח.

ולכתחלה אסור להפסיק אפילו שלא מחמת אונס אבל לענות קדיש וקדושה אפי' בשהה כדי לגמור כולה מותר, מ"א ס"ק א'.

נ. זה לפי מנהג אשכנז אבל לדעת מר"ן השו"ע גם מחמת אונס חוזר למקום שפסק.

ס. שצריך לעמוד באימה וביראה ולראות עצמו כעומד לפני המלך ומדבר עמו, ב"י, ט"ז ס"ק ה'.

כיון שהם מכוסים בבגדיו **ע**. ואם נפלו על הארץ מרחיק מהם ד' אמות.

הגה: או כשיעור שיתבאר בסי' פ"ב שממתין עד שיבלעו בקרקע **ט**.

א. ב. אפי' שהיה כדי לגמור כולה אינו חוזר לראש אלא למקום שפסק **א**.

הגה: וי"א דאם שהיה כדי לגמור כולה חוזר לראש.

עין משפט פ. או"ח סימן עד סעיף ו

ז. היתה טליתו חגורה על מתניו לכסותו ממתניו ולמטה, אע"פ שממותניו ולמעלה ערום מותר לקרוא ק"ש, אבל לתפלה אסור **ק** עד שיכסה לבו **ר**.

ע. עיי"ש מי שיש לו חולי שמטפטף תמיד מי רגלים לאונסו, וא"כ לא יוכל להתפלל לעולם יש להתיר לעשות לו בגד או ספוג והבגדים העליונים יהיו נקיים, או שנותנים הרופאים שלפוחית ששם מטפטף ובשעה שמרגיש שמטפטף לתוכה יפסיק ואח"כ יגמור ק"ש או תפלתו, כה"ח אות א'.

פ. אבל לכתחלה אסור לקרות ק"ש או לומר דברים שבקדושה בענין זה אע"פ שמכוסים כיון שגם בשרו מלוכלך הוי כצואה על בשרו ורק בהיה קורא או עבר וקרא מותר. כה"ח אות ד'.

צ. כן יש להגיה בדברי הרמ"א, מ"א ס"ק ב'.

ק. והא דבסי' צ' סעיף כ"ז כתב הרמ"א שיותר טוב ללכת למקום אחר ולא לשתוק שמא ישהה כדי לגמור כולה ויחזור לראש. שם בתפלה שאני דיש חשש ברכות שאינם צריכות כשיחזור, אבל בק"ש דאם חוזר וקורא הוי כקורא בתורה א"צ ללכת למקום אחר, מ"א ס"ק ב'.

ר. לאו דוקא לבו אלא כל גופו, ב"ח סי' צ"א, ובדיעבד במכוסה ערותו לחוד והתפלל יצא כמ"ש בסי' צ"א סעיף א'.